

RAFAŁ WITKOWSKI

ANNIWERSARIUM OBŁÓCZYN, PROFESJI I
KONSEKRACJI BENEDYKTYNEK WILEŃSKICH
Z KOŃCA XVII W. O POTRZEBIE KONTYNUACJI
BADAŃ PROZOPOGRAFICZNYCH

Wśród kierunków badań nad monastycyzmem żeńskim studia prozopograficzne wydają się być jednymi z często podejmowanych. Wielką to zasługą S. Małgorzaty Borkowskiej OSB, który opracowała trzytomowy „Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej”, gdzie także zamieściła stosowny rozdział o benedyktyнках wileńskich¹, choć nie brakuje i innych, tego rodzaju opracowań². Pamiętać należy, że z istoty swojej ten typ badań zawsze będzie znajdował kontynuatorów i wymagał uzupełnień. Tak nakreślony obszar i przedmiot badań rzutuje na selekcję źródeł, niezbędnych i podstawowych, by przygotować tego rodzaju leksykon (spis, wykaz) zakonnic. Stąd wszelakie źródła dokumentujące życie zakonnic w klasztorze, jak księga profesji, nekrolog (*cathalogus defunctorum*), akta wizytacyjne, etc., zawsze pozostaną główną

¹ S. Małgorzata Borkowska, *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*, t. 1: *Polska Zachodnia i Północna*, Warszawa 2004; t. 2: *Polska Centralna i Południowa*, Warszawa 2006; t. 3: *Wielkie Księstwo Litewskie i ziemie ruskie Korony Polskiej*, Warszawa 2008 [dalej cytowana jako *Leksykon*].

² Por. Cz. Gil OCD, *Słownik polskich karmelitanek bosych 1612–1914*, Kraków 1999; P. Gąsiorowska, *Konwent klarysek krakowskich do końca XVIII wieku. Studium prozopograficzne*, Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 2015 (*Polska Akademia Umiejętności, Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego*, t. 113); Ksienie klasztoru staniąteckiego, oprac. J. Marecki, *Krakowski Rocznik Archiwalny*, 2000, t. 6, s. 99–121; A. Szylar, Liczba zakonnic, skład osobowy i rotacja na urzędach w klasztorze benedyktynek w Sandomierzu w latach 1615–1903, *Nasza Przeszość*, 2004, t. 102, s. 287–352; R. Kabaciński, D. Karczewski, Przeorysze i podprzeorysze klasztoru norbertanek w Strzelnie od końca XII wieku do 1837 r., *Nasza Przeszość*, 2000, t. 94, s. 135–176.

podstawą do dalszych opracowań leksykograficznych. Będą one mogły być pogłębiane, albowiem kolejni historycy docierać będą do niewykorzystanych do tej pory źródeł. Nieraz uzupełnienia dotyczyć mogą zapisu dnia lub miesiąca, nieraz pełnej daty wydarzenia, imienia chrzestnego, imion rodziców, miejsca urodzenia, czy wręcz odnotowania samego wydarzenia (śmierć zakonnicy). Podobne uwagi odnoszą się zresztą do badań prozopograficznych nad monastycyzmem męskim³, choć nie

³ Por. *Katalog duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego na podstawie ksiąg święceń biskupów wrocławskich 1650-1810/12 = Catalogus cleri saecularis regularisque in libris ordinationum episcoporum Wratislaviensium occurrentis 1650-1810/12*, oprac. Stanisław Jucejczka, Henryk Gerlic, Waldemar Könighaus, wstęp Stanisław Jucejczka, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 2014, ss. 804; tam wcześniejsza literatura; por. też J. Kachel, *Bernardyni 1453-2003. Kapłani i bracia zakonnici prowincji polskich oraz kustodii św. Michała na Ukrainie*, t. 1-6, Warta 2004; *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich: bernardyni i franciszkanie śląscy, franciszkanie konwentualni, klaryski oraz Zgromadzenia III Reguły*, red. H. E. Wyczawski, Warszawa 1981; S. B. Tomczak, Wybitni bernardyni żyjący w klasztorze poznańskim w latach 1455-1836, *Studia Franciszkańskie*, t. 18 (2008), s. 423-442; Z. Iwicki, *Konwent oliwski (1186-1831): leksykon biograficzny i nie tylko...*, współpr. M. Babnis, Gdańsk, Pelpin 2010; K. Kaczmarek, Lista opatów klasztoru cystersów w Wieleniu-Przemęcie (do roku 1596): próba rekonstrukcji, *Scripta Minora*, Nr. 2, red. B. Lapis, Poznań 1998, s. 51-98; G. Kloskowski, Sylwetki cystersów pelplińskich w nekrologach i kronice, *Studia Pelplińskie*, 2011, t. 44, s. 151-302; M. Starzyński, Katalog opatów mogińskich w średniowieczu, *Nasza Przeszość*, 2003, t. 100, s. 77-126; W. Bucichowski, Lista lektorów dominikańskich prowincji polskiej (od erygowania prowincji do roku 1525), *Przegląd Tomistyczny*, 1997, t. 6-7, s. 45-52; K. R. Prokop, *Polscy biskupi dominikańscy: słownik biograficzny*, Kraków 2013; J. Łopat, *Leksykon postaci franciszkańskich z XIII i XIV wieku*, Niepokalanów 2011; R. Prejs, *Słownik biograficzny zakonników franciszkańskich Królestwa Polskiego po kasacie w 1864 roku*, Poznań 2004; K. R. Prokop, *Polscy biskupi franciszkańscy: słownik biograficzny*, Kraków 2003; O. Szczepan Jaroszewski, *Dominikańscy przeorzy konwentu św. Stanisława B. M. w Lublinie 1582-1660*, Lublin 2001; L. Grzebień, J. Kochanowicz, *Słownik jezuitów, muzyków i prefektów burs muzycznych*, Kraków 2002; J. Knopek, *Poczet jezuitów chojnickich*, Chojnice 2006; B. Lisiak, *Jezuici polscy a nauki ścisłe od XVI do XIX wieku: słownik biobibliograficzny*, Kraków 2000; J. Poplatek, J. Paszenda, *Słownik jezuitów artystów*, Kraków 1972; J. Starnawski, *Pisarze jezuitcy w Polsce (wiek XVI-XIX). Studia i materiały*, Kraków 2007; K. Łatak, *Poczet rządców opactwa Bożego Ciała Kanoników Regularnych Laterańskich w Krakowie*, Kraków 2005; I. Makarczyk, Biskupi polscy z Zakonu Kanoników Regularnych Laterańskich, *Echa Przeszości*, 2007, t. 8, s. 23-56; J. L. Gadacz, *Słownik polskich kapucynów*, t. 1-2, Wrocław 1985-1986; *Księga zmarłych członków zakonu braci mniejszych kapucynów w dawnej prowincji polskiej i obecnej prowincji warszawskiej oraz ich dobrodziejów*,

doczekał się on jeszcze opracowania porównywalnego z leksykonem opracowanym przez S. Małgorzatę Borkowską.

Inicjatorem założenia klasztoru benedyktynek w Wilnie⁴ byli Michał i Katarzyna Horodyscy (1622), których starania wkrótce wsparł biskup Eustachy Wołłowicz i kapituła wileńska. Pierwsza ksieni klasztoru przyprowadziła ze sobą dwanaście zakonnic z klasztoru w Nieświeżu. Wiele z wileńskich benedyktynek wywodziło się ze stanu szlacheckiego, jednak z czasem coraz większy był udział przedstawicielek stanu mieszczańskiego. O związkach zakonnic z okoliczną szlachtą świadczyć mogą licznie drukowane okolicznościowe kazania z okazji pogrzebów znamienitych przedstawicielek rodzin magnackich, jak i benefaktorów klasztoru⁵.

Warszawa 1992; P. F. Neumann, *Materiały do słownika karmelitów bosych na historycznych ziemiach Rzeczypospolitej*, z. 1. Poznań 2005; *Album zmarłych ojców i braci Zgromadzenia Księży Marianów 1700–1997*, red. J. Bukowicz, Puszcza Mariańska, 2001 (wyd. 6); H. Bogdziewicz, *Pijarscy pisarze, literaci – teoretycy literatury, prozaicy – w okresie Oświecenia*, Kraków 1998; A. J. Błachut, *Słownik artystów reformackich w Polsce*, Warszawa 2006.

⁴ Wspaniała ta fundacja była opisana w wielu publikacjach, choć nadal brakuje wyczerpującej monografii temu klasztorowi poświęconej; por. D. C. Chodźko, Kościół i klasztor Panien Benedyktynek w Wilnie, *Pamiętnik Religijno-Moralny*, 1858, Nr. 5, s. 483–514; W. M. Podlewski, Wiadomość o klasztorze i kościele ww. panien benedyktynek w Wilnie, in: *Ćwiczenia duchowe według ducha i reguły św. Benedykta*, Lwów 1886; J. Kurczewski, *Biskupstwo wileńskie*, Wilno 1912, s. 172; S. Dąbrowski, Odbudowa kościoła św. Katarzyny w Wilnie przez architekta J. K. Glaubica, *Biuletyn HSK*, 1933–1934, t. 2, s. 222–225; M. Borkowska, *Dekret w niebieskim ferowany parlamencie*, Kraków 1984; tejeż, *Słownik mniszek benedyktyńskich w Polsce*, Tyniec 1989, s. 121–125; tejeż, Szkoła benedyktynek wileńskich, *Nasza Przeszłość*, t. 81 (1994), s. 85–113; najnowsze badania nad architekturą klasztoru zaprezentowane zostały przez Annę Czyż w referacie pt. *Pomiędzy tradycją zakonną a tradycją rodu – treści ideowe fasady kościoła Benedyktynek pw. św. Katarzyny w Wilnie*, wygłoszonym podczas konferencji „W kręgu kultury zakonnej. Konferencja naukowa poświęcona pamięci O. Prof. Józefa Benignusa Wanata OCD”, zorganizowanej przez Instytut Historii Sztuki i Kultury Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Krakowską Prowincję Karmelitów Bosych w Krakowie 9–10 kwietnia 2015 (materiały pokonferencyjne w druku), a nade wszystko w monografii Jej autorstwa, *Fundacje artystyczne rodziny Paców: Stefana, Krzysztofa Zygmunta i Mikołaja Stefana Paców. „Lilium bonae spei ab antiquitate consecratum”*, Warszawa: Wydawnictwo UKSW, 2016 (tam dalsza literatura).

⁵ Por. *Kazanie na pogrzebie ciała świętej pamięci... Franciszki z Chaleckich*

Do momentu przejścia majątków klasztornych na mocy carskiego ukazu z 25 grudnia 1841 r. klasztor posiadał cztery folwarki: Dzisna, Ostrowiec, Dzieszkowszczyzna i Halin. Pierwsze trzy benedyktyнки otrzymały z posagu dwóch panien Pacówien, przekazane przez Feliksa Jana Paca 15 lipca 1692. Nadanie to został później zatwierdzone przez konstytucję sejmową. Ostatni majątek – Halin – nadany został im przez Piotra Wołłowicza, podkomorzego trockiego w 1641 r.⁶

Podczas najazdu moskiewskiego w połowie XVII w. kościół klasztorny doszczętnie spłonął. Inicjatorem jego odbudowy został Feliks Jan Pac, podkomorzy litewski, który angażował się w prace budowlane prowadzone do początku XVIII w. (do 1703 r.). Ćwierć wieku później wielki pożar ponownie zniszczył 2 czerwca 1737 r. kościół i klasztor, a także sąsiadujące budynki, w tym zbór ewangelicki, kościół św. Jana, kościół NMP na Piaskach. Wówczas rekonstrukcji świątyni podjął się w latach 1741–1773 Jan Krzysztof Glaubitz. Po raz kolejny konwent ucierpiał w 1812 r. podczas przemarszu wojsk francuskich, kiedy klasztor został zamieniony na szpital wojskowy, a zakonnice musiały szukać schronienia w konwencie bernardynek. Kiedy w 1848 r. opisany został klasztor benedyktynek, ich biblioteka miała zawierać *woluminów 200 kilkadziesiąt, wszystkie były treści ascetycznej*. W drugiej połowie XIX w. konwent wileński stał się domem do zakonnice z wielu kasowych klasztorów litewskich. W 1889 r. w przebywało w murach wileńskiego domu 15 benedyktynek z różnych klasztorów, a oprócz nich także dwie karmelitanki bose, cztery bernardynki, trzy mariawitki, trzy siostry miłosierdzia (razem 27 zakonnice). Udało się jednak zachować konwent.

Pociejowej wojewodziny witebskiej miane w kościele S. Katarzyny WW. PP. Benedyktynek Wileńskich dnia 31 stycznia Roku 1774 przez X. Michała Franciszka Karpowicza..., Wilno 1774; Kazanie na rocznicy... Jana Karola Chodkiewicza... Przez X. Stanisława Rochowicza w Wilnie w kościele S. Katarzyny dnia 24 septembr. Roku 1622, Wilno 1622; Kazanie na znalezienie S. Krzyża podczas powtórnych prymicyi Wielmożnego Kmci Xiedza Józefa Gradowskiego... miane w kościele WW. Panien Benedyktynek przez jednego z Xiedzy Scholarum Piarum, Wilno 1775; Sposób nabożeństwa ku czci i wystawieniu Opatrzności Boskiej ktorey arcybractwo... kościołowi S. Katarzyny Wielebnych panien Benedyktynek w Wilnie nadane..., Wilno 1780.

⁶ VUB RS, F. 4 – 35754 (A 2423): Kronika kościoła i klasztoru wileńskiego Panien Benedyktynek w 1848, k. 4.

W latach II wojny światowej kościół i klasztor zostały poważnie uszkodzone, a w okresie sowieckiej okupacji były wykorzystywane jako magazyn i mieszkania. Prace renowacyjne rozpoczęły się w 1994 r. i trwały do 2006 r., kiedy kościół św. Katarzyny został udostępniony zwiedzającym, a obecnie jest wykorzystywany jako sala koncertowa.

Ten niezwykle ważny i zasłużony konwent nie tylko dla Wilna, ale dla całej diecezji wileńskiej, nadal czeka na swoją monografię. Analiza zamieszczonej poniżej książki, dokumentującej życie klasztorne benedyktynek wileńskich z przełomu XVII i XVIII w., stanowić może zaledwie przyczynek do tego i pozwala na sporządzenie zestawienia zakonnic przebywających wówczas w klasztorze:

Aleksandrowiczówna Anna (imię zakonne Helena), obłóczyny 21 marca 1695; prof. 2 lipca 1696⁷.

Białozorówna Marianna (imię zakonne Gertruda), obłóczyny 25 listopada 1699; prof. 10 kwietnia 1701⁸.

Blinstrubówna Ludwika (imię zakonne Ludgarda), obłóczyny 2 lipca 1696; prof. 1 września 1697⁹.

Borodziczówna Regina (imię zakonne Krystyna), obłóczyny 21 marca 1695; prof. 2 lipca 1696¹⁰.

Broniszówna Aniela, konsekrowana 8 czerwca 1688¹¹.

Budberkówna Ludwika (imię zakonne Consortia), obłóczyny 23 czerwca 1686; wystąpiła 1 lutego 1687; ponownie obłóczyny 10 czerwca 1696 (imię zakonne Wiktoria); prof. 1 września 1697; konsekrowana 21 września 1701¹².

Budberkówna Sybilla (imię zakonne Eufrozyna), obłóczyny 23 czerwca 1686; prof. 5 października 1687; konsekrowana 8 czerwca 1688¹³.

⁷ *Leksykon*, s. 132.

⁸ *Ibid.*, s. 133.

⁹ *Ibid.*, s. 133.

¹⁰ *Ibid.*, s. 133.

¹¹ *Ibid.*, s. 131.

¹² *Ibid.*, s. 132.

¹³ *Ibid.*, s. 131.

Czarniecka Kolumba, konsekrowana 8 czerwca 1688¹⁴.

Dawgierdówna Justyna, zm. 6 lipca 1698¹⁵.

Dostojewska Felicjanna (imię zakonne Febronia), obłóczyny 10 lutego 1687; prof. 12 marca 1688; zm. 21 maja 1694¹⁶.

Fikówna Anna (imię zakonne Felicjanna), obłóczyny 10 lutego 1685; prof. 21 marca 1686; konsekrowana 16 października 1695¹⁷.

Gałęcka Franciszka, ksieni od 21 kwietnia 1682 do 15 czerwca 1683, ponownie od 31 maja 1684; zm. 13 września 1704¹⁸.

Gałęcka Katarzyna (imię zakonne Florencja), obłóczyny 5 października 1700; prof. 9 października 1701¹⁹.

Gałęcka Benedykta, zm. 23 sierpnia 1691²⁰.

Grużewska (Gruszevska) Joanna Marcybella, ksieni, zm. 21 kwietnia 1682 w Wiazyniu²¹.

Gruździówna Krystyna, zm. 25 października 1684²².

Hordziejewska Konstancja (imię zakonne Brygida), obłóczyny 21 marca 1699; prof. 5 października 1700²³.

Jaskunowiczówna Petronella (imię zakonne Anna), obłóczyny 26 lipca 1683; prof. 10 lutego 1687; zm. 13 listopada 1695²⁴.

Kochańska Elżbieta, zm. 23 maja 1688²⁵.

¹⁴ *Ibid.*, s. 130.

¹⁵ *Ibid.*, s. 130, tam data śmierci 30 czerwca 1698.

¹⁶ *Ibid.*, s. 132.

¹⁷ *Ibid.*, s. 131.

¹⁸ *Ibid.*, s. 129; M. Borkowska, *Słownik polskich księń benedyktyńskich*, Niepokalanów 1994, s. 37.

¹⁹ *Leksykon*, s. 133.

²⁰ *Ibid.*, s. 97; była profeską klasztoru w Nieświeżu, ale zmarła w Wilnie; według M. Borkowskiej zmarła 5 lipca 1691; D. C. Chodźko, *Kościół i klasztor panien benedyktynek w Wilnie*, s. 496.

²¹ *Leksykon*, s. 128; por. M. Borkowska, *Słownik polskich księń benedyktyńskich*, s. 45–46.

²² *Ibid.*, s. 130.

²³ *Ibid.*, s. 133.

²⁴ *Ibid.*, s. 131.

²⁵ *Ibid.*, s. 127; według M. Borkowskiej zmarła 10 maja 1688.

Kościałkowska Florentyna, konsekrowana 16 października 1695, zm. 4 stycznia 1700²⁶.

Macewiczówna (Maciewiczówna) Barbara (imię zakonne Klemencja), obłóczyny 11 lipca 1688; prof. 24 lipca 1689; konsekrowana 21 września 1701; zm. 23 lutego 1703²⁷.

Michałowska Teresa (imię zakonne Teodora), obłóczyny 11 lipca 1688; prof. 24 lipca 1689; konsekrowana 21 września 1701; zm. [?] grudnia 1701²⁸.

Miladowska Helena (imię zakonne Febronia), obłóczyny 21 marca 1695; prof. 2 lipca 1696²⁹.

Narszewiczówna Krystyna (imię zakonne Antonina), obłóczyny 28 maja 1684; prof. 2 września 1685, konsekrowana 16 października 1695³⁰.

Odyńcówna [E]leonora, konsekrowana 8 czerwca 1688³¹.

Pacówna Anna (imię zakonne Marianna), obłóczyny 21 listopada 1691; prof. 25 listopada 1692; konsekrowana 21 września 1701³².

Pacówna Sybilla (imię zakonne Magdalena), obłóczyny 23 czerwca 1686; prof. 5 października 1687; konsekrowana 8 czerwca 1688³³.

Pliskówna Marcybella (imię Katarzyna), obłóczyny 25 listopada 1692; prof. 25 listopada 1693; konsekrowana 21 września 1701; zm. 18 kwietnia 1703³⁴.

Podbereska Theodora (imię zakonne Rozalia), obłóczyny 21 listopada 1683; prof. 5 sierpnia 1685; konsekrowana 16 października 1695³⁵.

²⁶ *Ibid.*, s. 131.

²⁷ *Ibid.*, s. 132; według M. Borkowskiej nosiła nazwisko Macewiczówna.

²⁸ *Ibid.*, s. 132; według M. Borkowskiej zmarła 31 października, ale bez podania daty rocznej.

²⁹ *Ibid.*, s. 132.

³⁰ *Ibid.*, s. 131; według M. Borkowskiej nosiła nazwisko Naruszewiczówna.

³¹ *Ibid.*, s. 130.

³² *Ibid.*, s. 132; D. C. Chodźko, Kościół i klasztor panien benedyktynek w Wilnie, s. 496.

³³ *Leksykon*, s. 131; por. M. Borkowska, *Słownik polskich księń benedyktyńskich*, s. 113; D. C. Chodźko, Kościół i klasztor panien benedyktynek w Wilnie, s. 496.

³⁴ *Leksykon*, s. 132; według M. Borkowskiej miała na imię Marcjanna i zmarła 21 czerwca 1703.

³⁵ *Ibid.*, s. 131.

Pogorzelska Teodora (imię zakonne Benedykta), obłóczyny 21 marca 1695; prof. 2 lipca 1696; konsekrowana 21 września 1701³⁶.

Przeradowska Teodora (imię w zakonie Aleksandra), obłóczyny 30 listopada 1691; prof. 6 grudnia 1692; konsekrowana 21 września 1701; zm. 11 listopada 1704³⁷.

Reytanówna Joanna (imię zakonne Sybilla), obłóczyny 21 marca 1695; prof. 1 września 1697³⁸.

Rudominówna Krystyna, ksieni od 16 czerwca 1683; zm. 23 lutego 1684³⁹.

Sadowska Katarzyna, obłóczyny 1634, zm. 8 maja 1696⁴⁰.

Siesicka Elżbieta (imię zakonne Iluminata), obłóczyny 17 kwietnia 1701; prof. 6 sierpnia 1702⁴¹.

Siesicka Izabella (imię zakonne Abundancja), obłóczyny 21 marca 1699; prof. 5 października 1700⁴².

Strutyńska Joanna (imię zakonne Marcybella), obłóczyny 21 marca 1686; prof. 19 października 1688; konsekrowana 16 października 1695⁴³.

Sugaydziówna Marianna (imię zakonne Barbara), obłóczyny 8 grudnia 1690; prof. 15 grudnia 1691⁴⁴.

Szumska Katarzyna (imię zakonne Urszula), obłóczyny 21 listopada 1691; prof. 25 listopada 1692; konsekrowana 21 września 1701⁴⁵.

Tołłockówna (Tołłockówna ?) Anastazja (imię zakonne Ludwika),

³⁶ *Ibid.*, s. 131.

³⁷ *Ibid.*, s. 132.

³⁸ *Ibid.*, s. 132; por. M. Borkowska, *Słownik polskich księń benedyktyńskich*, s. 138; D. C. Chodźko, *Kościół i klasztor panien benedyktynek w Wilnie*, s. 499.

³⁹ *Leksykon*, s. 128; M. Borkowska wątpiła w poprawności daty śmierci (rok 1684), ale wydaje się on raczej pewny.

⁴⁰ *Ibid.*, s. 127.

⁴¹ *Ibid.*, s. 133; por. M. Borkowska, *Słownik polskich księń benedyktyńskich*, s. 141.

⁴² *Ibid.*, s. 133.

⁴³ *Ibid.*, s. 131.

⁴⁴ *Ibid.*, s. 123; według M. Borkowskiej nosiła nazwisko Sugoudziówna albo Sakowzówna.

⁴⁵ *Ibid.*, s. 132.

oblóczyny 16 sierpnia 1682; prof. 2 września 1685; konsekrowana 16 października 1695⁴⁶.

Tryznianka Katarzyna, zm. 15 grudnia 1682⁴⁷.

Tyszkiewiczówna Katarzyna (imię zakonne Anna), oblóczyny 19 marca 1699; prof. 16 października 1703⁴⁸.

Winkówna Ludgarda, zm. 31 stycznia 1691⁴⁹.

Wolińska Getruda, zm. 17 marca 1693⁵⁰.

Woynianka Scholastyka, konsekrowana 8 czerwca 1688⁵¹.

Woynianka Theodora (imię zakonne Wiktoria), oblóczyny 12 października 1683; prof. 10 lutego 1685; konsekrowana 8 czerwca 1688; zm. 27 marca 1696⁵².

Zamszewiczówna Krystyna (imię zakonne Barbara), oblóczyny 11 lipca 1688; prof. 24 lipca 1689⁵³.

Zawołójówna Barbara (imię zakonne Beatryka), oblóczyny 11 lipca 1688; prof. 24 lipca 1689⁵⁴.

Zenowiczówna Teresa (imię zakonne Kornelia), oblóczyny 19 marca 1699; prof. 16 października 1703⁵⁵.

EDYCJA ŹRÓDŁOWA

Przedmiotem niniejszej edycji jest rękopis przechowywany obecnie w Dziale Rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego (Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyrius), noszący sygnaturę VUB

⁴⁶ *Ibid.*, s. 131.

⁴⁷ *Ibid.*, s. 128.

⁴⁸ *Ibid.*, s. 133.

⁴⁹ *Ibid.*, s. 129.

⁵⁰ *Ibid.*, s. 129.

⁵¹ *Ibid.*, s. 130–131.

⁵² *Ibid.*, s. 131.

⁵³ *Ibid.*, s. 132; według M. Borkowskiej nosiła nazwisko Naruszewiczówna.

⁵⁴ *Ibid.*, s. 132; według M. Borkowskiej nosiła nazwisko Zawołójówna lub Zawołdziówna.

⁵⁵ *Ibid.*, s. 133.

RS, F 3 – 243. Składa się ona z 11 kart, oprawionych wspólnie w tekturową oprawę. Został spisany przez kilku autorów (autorek?), starannym pismem⁵⁶. Na dole karty tytułowej znajduje się wpis ołówkiem: „z Daru gen. Żyrkiewicza ... (?) 1903 (?) N. 107” oraz dawna sygnatura Biblioteki USB – nr 243. Rękopis o wymiarach 33,2 x 20,3 cm składa się z kilku części, a każda zaczyna się od nowej karty lub strony: k. 1: karta tytułowa, k. 2–2v: „Pamiętka elekcji”, k. 3–3v: „Krótka adumbracja”, k. 4: „Dedykacja”, k. 5–6v: „Anniwersarz obłóczyn”, k. 8–9: „Anniwersarz profesji”, k. 10–10v: „Anniwersarz konsekracji”, k. 11–11v: „Anniwersarz sióstr zmarłych”. Na kartach widoczny jest znak wodny – lilia z koroną⁵⁷. Tekst został spisany przez kilku autorów, choć co najmniej trzy fragmenty („Pamiętka elekcji”, „Krótka adumbracja” oraz „Dedykacja”) przepisał ten sam pisarz. Z tekstu wynika jasno, że został on zapoczątkowany w r. 1697 (według zapiski na karcie tytułowej), a następnie kontynuowany do śmierci ksieni Gałęckiej w r. 1704.

Na karcie tytułowej znajduje się rysunek przedstawiający fundatorów Zakonu: św. Benedykta oraz św. Scholastykę (w górnej części). W dolnej części rysunku ukazana została św. Katarzyna Aleksandryjska, co potwierdzają atrybuty z nią związane (gałązka palmowa, miecz i koło, na którym była łamana), patronka klasztoru oraz prawdopodobnie ksieni – Franciszka Gałęcka, za rządów której zainicjowano i sporządzono ten rękopis. Obie postaci rozdzielone zostały herbem „Korczak” z koroną i pastorałem.

Edycja tekstu została przygotowana zgodnie z zasadami „Instrukcji wydawniczej”⁵⁸ z dopuszczalnymi modyfikacjami, związanymi z uwspółcześieniem pisowni, odmiany oraz interpunkcji. Dotyczy to zastosowania akapitów, pisowni małych i dużych liter, jak też ortografii (np. zamiast

⁵⁶ Wpisy do r. 1698 prowadzone były przez jedną rękę, kolejne zapiski od 1699 do 1703 przez drugą osobę, zaś wpisy o zakonnicach zmarłych w r. 1704 – przez trzecią ręką.

⁵⁷ Por. E. Laucevičius, *Popierius Lietuvoje XV–XVIII a.*, Vilnius 1967, p. 131, 205, Nr. 2172.

⁵⁸ *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953. Za cenne sugestie i uwagi pragnę podziękować p. dr. Liudasowi Jovaišy.

stosowanych w rękopisie zgodnie ze zwyczajami epoki form: *xieni, xiądz, tegosz, professyi, frequentij, commemoraty, fundaty, confirmatia, konwierszka / konwierszka, wojewodzanka, wilkomirska, obserwantią, sukcesorka, osm, osmdziesiąt, siedmsetnego, ofiarowanie, Ludowika, Clementia, T(h)eressa, Theodora, Alexandra, Leonora, Wiktoryia, Konstancyia, Katarzyna, Giertruda, Kazmierz, Nikolaia, Tyszkiewiczówna, siostrzanej*, przyjęto współcześnie stosowane w języku polskim formy: *ksieni, ksiądz, tegoż, profesji, frekwencji, kommemoracji, fundacji, konfirmacja, konwerska, wojewodzianka, wilkomirska, obserwancją, sukcesorka, osiem, osiemdziesiąt, siedemsetnego, ofiarowanie, Ludwika, Klemencja, Teresa, Teodora, Aleksandra, Eleonora, Wiktoria, Konstancja, Katarzyna, Gertruda, Kazimierz, Mikołaja, Tyszkiewiczówna, siostrzanej*). Zwroty innojęzyczne (łacińskie) zostały podane w kursywie.

Zebrane informacje o benedyktyнках wileńskich odnoszą się tylko do czterech ważnych momentów w ich życiu klasztorным. Określają datę obłóczyn, profesji, konsekracji i ewentualnie zgonu. W swoim opracowaniu S. Małgorzata Borkowska podała często tylko daty roczne wspomnianych uroczystości, a niekiedy odmienne daty dzienne i miesięczne.

Anniversaire de la consécration

*Anniversaire de la consécration
 de l'Ordre de S. Françoise de
 Wilno l'an 1687*

Anniversarium obłóczyn, profesji i konsekracji za szczęśliwego rządu w Bogu Przewielebnej jej mości panny Franciszki Gałęckiej, ksieni wileńskiej zaraz od początku przełożenstwa jej mości pomienionych aktów solennie celebrowanych dla wiekopomnej pamiątki zostawiony 1697. [1r]

Opisuje się tu naprzód pamiątka elekcji na księństwo.

[f. 1v pusta]

[f. 2r]

Roku Pańskiego 1682 dnia 21 Aprila.

Po zeszej w Bogu przewielebnej jej mości paninie Joannie Marcybelli Gruzewskiej, ksieni konwentu tego, objęła rząd klasztorny przewielebna jej mość panna Franciszka Gałęcka, przeorysza na ten czas pozostała, i trzymała go do roku 1683 dnia 16 miesiąca Junii, która zaraz była i na księństwo wotowana, i za ksienię nominowana od całego zgromadzenia przez elekcję kanoniczną. Bo ją na to dostojenstwo godną być wszyscy upatrzili. Z rozlicznych cnót, z mądrości, rozsądku, przezorności, dzielności, z pobożności, gorliwości ku chwale Boskiej, z miłości siostrzanej, z przykładnego zakonnego pożycia, z nieprzełomnej fatygi w zabawach sobie poruszonych, z życzliwości ku zakonowi swemu, z pieczołowania ku pomnożeniu dóbr klasztornych, etc. etc.

A że po tym od terminu wyrażonego, to jest od roku 1683 dnia 16 Junii, gwałtem przeciw woli i upodobaniu zgromadzenia wtrącona jest i postanowiona z prywaty pokrewieństwa od jaśnie wielmożnego w Bogu najprzewielebniejszego jego mości księdza Stefana Paca, biskupa wileńskiego wielebna panna Krystyna Rudominówna na starszeństwo, która lubo była z pobożnych postępków, z wszelkiej zakonności || zalecona, ale że przeciw słuszności nieprawnie promowana, więc jako z nieukontentowaniem od sióstr wszystkich była przyjęta, tak też tylko rok, i to niezupełny dla słusznych okoliczności na tymże starszeństwie zostawała. [2v]

Znowu tedy za zdrową uwagą podług sprawiedliwości świętej i praw kościelnych od zwierzchności podczas wakującego biskupstwa po śmierci przerweczonego jego mości księdza Paca, taż przewielebna jej mość panna Franciszka Gałęcka na księństwo z większym honorem restytuowana albo przywrócona, i jednostajnym od całego zgromadze-

nia wotowaniem przez powtórnią także kanoniczną elekcję obrana jest ksienią. Która się to elekcja odprawowała roku 1684 dnia 31 miesiąca maja.

Konfirmacja zaś aktem solennym w tymże roku 1684 dnia 25 Junii nazajutrz po św. Janie Krzycielu w niedzielę przy wielkiej frekwencji znacznych państw tryumfalnie odprawiała się przez Jaśnie Wielmożnego jego mości księdza Mikołaja Słupskiego, biskupa gratianopolitańskiego, administratora biskupstwa wileńskiego.

Którą jako prawica Boska przez zwierzchność kościelną na tym dostojęństwie postanowiła, konfirmowała, potwierdziła z błogosławieństwem, tak też w długoliczne lata przy nienaruszonym zdrowiu w czersowych siłach niech ją pod tym ciężarem przełożęństwa raczy wspierać, piastować na pociechę zakonowi świętemu, na podporę i zaszczyt konwentowi przez nie z wielu miar restałrowanemu [s]. Już szczepiąc przykładem, czułością przełożęńską, obserwancją zakonną, do której zacne w znacznej liczbie osoby na służbę Jezusowi powabiła, a z nimi fortun wiele przysposobiła, pozyskała, długi poznosiła, majątności oswobodziła. Już wystawując fabryki zgodne, a osobliwie w dokończeniu przez podniesienie murów, zasklepienie, tynkowanie, przykrycie kościoła z niemałym sumptem, ile tych czasów drogich, nieurodzajnych, a to wykonała, aż do podziwienia wielu z przyznaniem od wszystkich wielkiej jej dzielności. Insze znaczne *opera* albo czyny milczeniem się celebują.

Niechże tedy długoletnie żyje, szczęśliwie rządy swoje sprawuje. Niech w wiekopomnej pamięci słynie, której *post sera fata* wieczny tryumf nie minie.

[3r] Krótka adumbracja tejże elekcji i rządów wierszem pokazana

Chcesz dojść Gałęckiej ksieni w rządach jej dzielności?
Wprzód spojrzy w elekcję, gdzie jest z opatrności
Przedziwnej Boskiej ksienią inaugurowana
I jednostajnym głosem od wszystkich obrana.
A lubo nieco chciała fakcja tamować,
Musiała jednak woli Boskiej ustępować.
Skąd po tym większa sława Gałęckiej się stała,

Gdy prywatna impreza przed rokiem ustała.
I nie dziw, bo kogo Bóg i cnota wynosi,
Ten nigdy od faksji szwanku nie odnosi.
Prognostykowała ta cna antecesorka,
Że miała być Gałęcka po niej sukcesorka.
W niej bowiem mądrość, dzielność, pobożność jaśniały,
Które talenta godną ją księstwa wydały.
Więc roku tysiąc sześćset osiemdziesiąt czwartego
Powtórne kanonicznie przez księdza Słupskiego⁵⁹
Obrana, potwierdzona jest Gałęcka ksieni.
Tu się dopiero przypatrz, jak ją dzielność ceni
Na stopniu przełożenstwa: każdy to przyznaje,
Że przez Gałęcką konwent wileński powstaje,
Szczepiąc bowiem obserwę i cnoty rozliczne,
Zwabiła Jezusowi osób grono liczne,
Z którymi wraz fortuny nabyła niemałe.
Świadkiem Pacowska Dżisna, dobra ziemskie stałe⁶⁰,
Świadkiem z rąk Białożora Kolno wykupione,
Halin⁶¹, Porudominie⁶² z zastaw uwolnione.
Jest za księstwa Gałęckiej Wiazyń⁶³ rozszerzony,
Jest ciężar dawnych długów przez nią wypłacony.
Kościół swoim dozorem w prętcę wystawiła,
W aparaty i srebro hojno przystroiła.
Kościoły też duchowne dziwnie adornuje,

[3v]

⁵⁹ Mikołaj Słupski, sufragan wileński w latach 1669–1693.

⁶⁰ Dzięki posagom Sybilli Pacówny i Anny Pacówny benedyktyнки nabyły majątki Dżisna, Ostrowiec, Dżeszkowszczyzna w dawnym powiecie Zawiejskim, por. D. C. Chodźko, Kościół i klasztor Panien Benedyktynek w Wilnie, s. 496–497.

⁶¹ Folwark Halin przekazany benedyktyńkom przez Piotra Wołowicza, podkomorzego trockiego, w 1641 r.

⁶² Wieś na południe od Wilna w kierunku Rudnik; por. J. Kurczewski, *Biskupstwo wileńskie*, Wilno 1912, s. 185.

⁶³ Wiazyń, wieś w dawnym województwie mińskim, nabyta przez benedyktyнки za sumę 30.000 złp, por. D. C. Chodźko, Kościół i klasztor Panien Benedyktynek w Wilnie, s. 493.

Nauką i miłością one reguluje.
Których ma pod swym rządem więcej niż czterdzieści,
Ta się liczba po dwóch trzech w jednej celi mieści.
A wszystkie w obopólnej miłości mieszkają,
Gdyż starania cnej matki wygodę swą mają.
Spólnie się jedna drugiej modlitwie poleca,
Bo przykładem swej ksieni każda się zachęca
Do cnoty, do nabożeństwa. Jest bowiem zelatorką
Obszerwy zakonnej. Jest pilną promotorką
Chwały Boskiej. Lub jej jest przeszkodą zabawa,
Przecię jednak z siostrami w chórze często stawa,
Pocieszoną swą wizytą siostr chorych kuruje,
A z chorującymi wspólnie wewnątrz choruje.
Miłość swą macierzyńską wszystkim równo płaci,
Lecz i tu przełożeńskiej powagi nie traci.
Łaskawość z surowością w niej moderunk [s] miewa,
Zważając czas z czasem, jak reguła opiewa.
Benedyktyni za jej rządów spowiednicy
Inszych ku zakonowi zasług, cnót kto zliczy?
Wprzód ręka pisząc, rozum pojmując ustanie,
Nim cną Gałęcką słać pocznie w księńskim stanie.
Ni też skromność wrodzona swej chwały znieść może,
Więc sam tą ksienię piastuj w hojnych łaskach, Boże,
Aby tak trzodą rządząc długoletnie żyła,
Potym z nią za Barankiem w wieczności tańczyła.

[4r]

Dedicatio

abo

Poświęcenie kościoła konwentualnego świętej Katarzyny, panny i męczenniczki wielbnych panien zakonu świętego Ojca Benedykta odprawiła się roku Pańskiego tysiąc siedemsetnego trzeciego dnia 9 Septembra przez jaśnie wielmożnego, najprzewielebniejszego jego mości księdza Konstantego Kazimierza Brzostowskiego, biskupa wileńskiego, opata mogielnickiego, za szczęśliwego rządu przewielebnej w Bogu jej mości panny Franciszki Gałęckiej, ksieni czwartej tego konwentu przy wielkiej

frekwencji znacznych prałatów i państw różnego stanu, na cześć i chwałę Imienia Maryi Panny, świętej Katarzyny, świętego Ojca Benedykta, świętego Romualda, świętej Scholastyki, świętego Kazimierza, świętej Franciszki; relikwie świętych męczenników w tymże kościele i w ołtarzach zachowane są te: świętego Altyna, świętego Adaukta i Felisissima, którzy to święci męczennicy, będąc dani za osobliwych patronów miejscu temu świętemu niech się przyczyniają do Boga, aby to, co jest na chwałę Bogu wystawiono, wiecznymi czasy bez naruszenia stało, a to, co jeszcze wcale nie jest dokończonego, mogło się dokończyć za wzbudzeniem pobożnych dobrodziejów do tego świętego uczynku.

[4v pusta]

Anniwersarz obłóczyn

[5r]

1. Roku 1682 dnia 16 Augusta obłoczyła się jej mość panna Anastazja Toł[ł]oczkówna, cześnikówna nowogrodzka, przy tych obłóczynach dano jej imię zakonne Ludwika
2. Roku 1683 dnia 26 Julii obłoczyła się panna Petronella Jaskunowiczówna na konwierstwo, zakonne dano jej imię Anna.
3. Roku 1683 dnia 12 Octobra obłoczyła się jej mość panna Theodora Woynianka, kasztelanka nowogrodzka, wzięła zakonne przy obłóczynach imię Wiktoria.
4. Roku 1683 dnia 21 Novembra obłoczyła się jej mość panna Theodora Podbereska, wojewodzianka smoleńska, imię jej zakonne dano Rozalia.
5. Roku 1684 dnia 28 Maja obłoczyła się jej mość panna Krystyna Narszewiczówna, imię zakonne przy obłóczynach wzięła Antonina.
6. Roku 1685 dnia 10 Februarii obłoczyła się panna Anna Fikówna, imię jej dano w zakonie Felicjanna.
7. Roku 1686 dnia 21 marca obłoczyły [s] się jej mość panna Joanna Strutyńska, dano jej imię Marcybella.
8. Roku 1686 dnia 23 Junii obłoczyła się jej mość panna Sybilla Pacówna, podkomorzanka Wielkiego Księstwa Litewskiego, której imię dano zakonne Magdalena.
- 9-10. Tegoż roku i dnia współ dwie rodzone siostry ich mości panny Sybilla i Ludwika Budberkówny, z których jednej dano imię zakonne

Eufrozyna, a drugiej zaś Consortia. Ta wystąpiła w roku 1687 dnia 1 Februarii, w wigilię N. Panny Gromnicznej.

[5v] 11. Roku 1687 dnia 10 Februarii obłoczyła się jej mość panna Felicjanna Dostojewska, zakonne imię przy obłóczynach wzięła Febronia.

12-15. Roku 1688 dnia 11 Julii w dzień kommemoracji św. O. Benedykta, na ten czas jeszcze celebrowanego święta, obłoczyły się razem ich mości panny Barbara Maciewiczówna, której imię zakonne Klementia, Barbara Zawołojówna, tej imię po obłóczynach Beatryka, Krystyna Zamszewiczówna, dano jej imię Barbara, Teresa Michałowska, imię wzięła w zakonie Teodora.

16. Roku 1690 dnia 8 Decembra na Niepokalanie N. Matki Bożej obłoczyła się panna Marianna Sugaydziówna na konwierstwo, zakonne imię wzięła przy obłóczynach Barbara.

17. Roku 1691 dnia 21 Novembra w dzień Ofiarowania Najświętszej Panny obłoczyła się jej mość panna Anna Pacówna, podkomorzanka Wielkiego Księstwa Litewskiego, której imię zakonne dano Marianna.

18. Tegoż dnia i roku wspólnie obłoczyła się jej mość panna Katarzyna Szumska, sędzianka grodzka wileńska, imię wzięła w zakonie Urszula.

19. Roku 1691 dnia 30 Novembra w dzień św. Jędrzeja obłoczyła się jej mość panna Teodora Przeradowska, podstolanka nowogrodzka, imię jej dano w zakonie Aleksandra.

20. Roku 1692 dnia 25 Novembra w dzień św. Katarzyny obłoczyła się jej mość panna Marcybella Pliskówna, majorówna J.K.M., dano jej imię przy obłóczynach Katarzyna.

[6r] 21-25. Roku 1695 dnia 21 marca w dzień św. Benedykta obłoczyły się razem ich mości panny Joanna Reytanówna, której imię w zakonie dano Sybilla, Teodora Pogorzelska, imię zakonne Benedykta, Helena Miladowska, imię w zakonie Febronia, Anna Aleksandrowiczówna, imię zakonne Helena, Regina Borodziczówna, imię w zakonie Krystyna.

26. Roku 1696 dnia 10 Junii w dzień święteczny obłoczyła się powtórnie jej mość panna Ludwika Budberkówna, której znowu dano w zakonie imię Wiktorja.

27. Roku 1696 dnia 2 Julii na Nawiedzenie Najśw. Panny obłoczyła się jej mość panna Ludwika Blinstrubówna, skarbnikówna wilkomierska, w zakonie przy obłóczynach dano imię Ludgarda.

28. Roku 1699 dnia 21 marca w dzień świętego ojca Benedykta obłoczyła się jej mość panna Izabella Siesicka, wojewodzianka mścislawska, której imię zakonne Abundancja.

29. Tegoż dnia i roku współ obłoczyła się jej mość panna Konstancja Hordziejewska, której imię dano zakonne Brygida.

30-31. Roku 1699 [dnia] 29 marca obłoczyły się współ ich mości panny Teresa Zenowiczówna, podkomorzanka połocka, której imię zakonne dano Kornelia, jej mość panna Katarzyna Tyszkiewiczówna, podkomorzanka słonimska, której imię zakonne dano Anna.

32. Roku 1699 [dnia] 25 Novembra w dzień świętej Katarzyny obłoczyła się jej mość panna Marianna Białozorówna, cześnikówna włkomierska, której imię zakonne dano Gertruda.

33. Roku 1700 dnia piątego Oktobra na święty Placyd obłoczyła się jej mość panna Katarzyna Gałęcka, miecznikówna połocka, której imię zakonne daną [s] Florencja. [6v]

34. Roku 1701 dnia 17 Aprila obłoczyła się jej mość panna Elżbieta Siesicka, wojewodzianka mścislawska, której imię zakonne dano Iluminata.

[7r-v puste]

Anniwesarz [s] profesji

[8r]

1. Roku 1685 dnia 10 Februarii w dzień św. Matki Scholastyki solenną czyniła profesję wielebna w Bogu panna Wiktoria Woynianka.

2. Roku 1685 dnia 5 Augusta profesowała się wielebna panna Rozalia Podbereska.

3. Roku 1685 dnia 2 Septembra czyniła profesję wielebna panna Ludwika Toł[ł]oczówna.

4. Roku tegoż i dnia współ z panną Ludwiką profesowała się wielebna panna Antonina Narszewiczówna.

5. Roku 1686 dnia 21 marca w dzień św. Benedykta profesowała się wielebna panna Felicjana Fikówna.

6. Roku 1687 dnia 10 Februarii profesję czyniła panna Anna Jaskunowiczówna konwerska.

7. Roku 1687 dnia 5 Oktobra w dzień św. Placyda solennie się profesowała wielebna w Bogu panna Magdalena Pacówna.

8. Roku tegoż i dnia [w]spólnie profesję czyniła wielebna panna Eufrozyna Budberkówna.
9. Roku 1688 dnia 21 marca profesowała się wielebna panna Febronia Dostojewska.
10. Roku 1688 dnia 19 Oktobra czyniła profesję wielebna panna Marcybella Strutyńska.
11. Roku 1689 dnia 24 Julii w niedzielę po św. Magdalenie profesowała się wielebna panna Klemencja Macewiczówna.
- [8v] 12. Roku 1689 dnia 24 Julii wspólnie z panną Klemencją profesowała się wielebna panna Beatryka Zawołojówna.
13. Roku tegoż i dnia czyniła profesję panna Barbara Zamszewiczówna.
14. Roku także tego i dnia razem z wyżej wyrażonymi pannami profesowała się panna Teodora Michałowska.
15. Roku 1691 dnia 15 Decembra czyniła profesję panna Barbara Sugaydziówna, konwerska.
16. Roku 1692 dnia 25 Novembra w dzień św. Katarzyny solenną czyniła profesję wielebna w Bogu panna Marianna Pacówna.
17. Roku tegoż i dnia wspólnie profesowała się wielebna panna Urszula Szumska.
18. Roku 1692 dnia 6 Decembra w dzień św. Mikołaja profesowała się wielebna panna Aleksandra Przeradowska.
19. Roku 1693 dnia 25 Novembra czyniła profesję wielebna panna Katarzyna Pliskówna.
- 20-23. Roku 1696 dnia 2 Julii na święto Najświętszej Panny Nawiedzenia czyniły razem profesję solenną panna Benedykta Pogorzelska, panna Febronia Miladowska, panna Helena Aleksandrowiczówna, panna Krystyna Borodziczówna.
- 24-26. Roku 1697 dnia 1 Septembris w pierwszą na ten czas niedzielę Septembra na święto Aniołów Stróżów czyniły profesję panna Sybilla Reytanówna, panna Wiktorja Budberkówna, panna Ludgarda Blinstrubówna.
- 27-28. Roku 1700 dnia piątego Oktobra na święty Placyd czyniła profesje panna Abumdancja [s] Siesicka, tegoż dnia i panna Brygida Hordziejewska.

29. Roku 1701 dnia 10 Aprila czyniła profesję panna Giertruda Biało- [9r]
zorówna.

30. Roku 1701 dnia 9 Oktobra czyniła profesję wielebna panna Florencja
Gałęcka.

31. Roku 1702 dnia 6 Augusta czyniła profesję wielebna panna Ilumita
[s] Siesicka.

32-33. Roku 1703 dnia 16 Oktobra czyniły profesję wielebna panna
Kornelia Zenowiczówna [i] panna Anna Tyszkiewiczówna.

[9v pusta]

Anniwersarz konsekracji

[10r]

Roku 1688 dnia 8 Junii na trzeci dzień Zesłania Ducha Świętego
jaśnie wielmożny, najprzewielebniejszy w Bogu jego mość ksiądz Kon-
stanty Kazimierz Brzostowski, biskup wileński, konsekrował razem
wielebnych panien siedem, to jest:

1. wielebną pannę [E]leonorę Odyńcównę,
2. wielebną pannę Kolumbę Czarniecką,
3. wielebną pannę Wiktorię Woyniankę,
4. wielebną pannę Scholastykę Woyniankę,
5. wielebną pannę Anielę Broniszównę,
6. wielebną pannę Magdalenę Pacównę,
7. wielebną pannę Eufrozyne Budberkównę.

Roku 1695 dnia 16 Oktobra w niedzielę tenże jego mość ksiądz
biskup konsekrował sześć panien, to jest:

1. wielebną pannę Florentynę Kościałkowską,
2. wielebną pannę Rozalię Podbereską,
3. wielebną pannę Ludwikę Toł[ł]oczkównę,
4. wielebną pannę Antoninę Narszewiczównę,
5. wielebną pannę Felicjanę Fikównę,
6. wielebną pannę Marcybellę Strutyńską.

Roku 1701 dnia 21 Septembra w dzień świętego Mateusza, tenże
jego mość ksiądz biskup wileński konsekrował osiem panien, to jest:

- wielebną pannę Klemencję Macewiczównę,
- wielebną pannę Teodorę Michałowską,
- wielebną pannę Katarzynę Pliskównę,

[10v]

wielebną pannę Aleksandrę Przeradowską,
wielebną pannę Mariannę Pacównę,
wielebną pannę Urszulę Szumską,
wielebną pannę Benedyktę Pogorzelską,
wielebną pannę Wiktorię Pudberkównę [s].

[11r]

Anniwersarz siostr zmarłych

1. Roku 1682 dnia 21 Aprila w Bogu przewielebna jej mość panna Joanna Grużewska, ksieni trzecia od fundacji tego konwentu, pożegnała ten świat w Wiazyniu.
2. Roku 1682 dnia 15 Decembra umarła w Bogu wielebna panna Katarzyna Tryźnianka, konsekratka.
3. Roku 1684 dnia 25 Oktobra umarła w Bogu wielebna panna Krystyna Gruździówna, konsekratka.
- [14]. Tegoż roku dnia 23 Februarii umarła wielebna panna Krystyna Rudominówna, przeorysza.⁶⁴
4. Roku 1688 dnia 23 maja [umarła] wielebna panna Elżbieta Kochańska.
5. Roku 1691 dnia 31 Januarii umarła w Bogu wielebna panna Ludgarda Winkówna, suppriorissa.
6. Roku tegoż dnia 23 Augusta [umarła] wielebna panna Benedykta Gałęcka.
7. Roku 1693 dnia 17 marca umarła w Bogu wielebna panna Gertruda Wolińska, kantorka.
8. Roku 1694 dnia 21 Maii umarła w Bogu wielebna panna Febronia Dostojewska, profeska.
9. Roku 1695 dnia 13 Novembra umarła wielebna panna Anna Jaskonówna [s], konwerska.
10. Roku 1696 dnia 27 marca umarła w Bogu wielebna panna Wiktoria Woynianka, suppriorissa.
11. Roku 1696 dnia 8 Maii umarła w Bogu wielebna panna Katarzyna Sadowska, konsekratka. Lat w zakonie żyła sześćdziesiąt dwa.

⁶⁴ Zapiska dopisana na marginesie właściwego tekstu.

12. Roku 1698 dnia 6 Julii umarła w Bogu wielebna panna Justyna Dałgierdówna [s], konsekratka.
13. Roku 1700 dnia 4 Januarii umarła w Bogu wielebna panna Florentyna Kościałkowska, konsekratka.
15. Roku 1701 dnia Decembra 1 umarła w Bogu wielebna panna [11v] Jadwiga Małachowska, konwerska.
16. Roku 1703 dnia 23 Februarii umarła w Bogu wielebna panna Klemencja Macewiczówna.
17. Roku 1703 dnia 18 Aprila umarła w Bogu wielebna panna Katarzyna Pliskówna.

Roku 1704 dnia 13 Septembra

1. Zeszła z tego świata świętej pamięci przewielebna w Bogu jej mość panna Franciszka Gałęcka, ksieni czwarta konwentu wileńskiego Z[akonu] Ś[więtego] O[jca] B[enedykta] roku i dnia wzwyż położonego.
2. Tegoż roku dnia 11 Nowembra umarła w Bogu wielebna jej mość panna Aleksandra Przeradowska, konsekratka.

SUMMARIES

THE BASILIAN PASSION OF
THE THREE MARTYRS OF VILNIUS

DARIUS BARONAS

This is the edition of the Latin passion of the Three martyrs of Vilnius, also known as the Orthodox Saints Anthony, John and Eustathius († c. 1347), that is preserved in the so-called “Manuscript of Metropolitan Leo Kiszka” dating from the first half of the 18th century. This manuscript is kept at the Central State Historical Archives of Ukraine in L’viv: Фонд №201–опис №4–од. зб. №421. A comparative textual analysis of the text has revealed that this passion has no relation to the Roman Catholic redaction of the passion of the same martyrs, published in the *Acta Sanctorum (Aprilis tomus secundus)*. Both of them rely on the text belonging to the East Slavic redaction. The passion published here represents an independent reworking of the basic text by a bookman, who felt at home within both Latin Catholic and Greek Orthodox ecclesiastical and cultural traditions. The textual features have allowed us to characterize this text as representing yet another – Basilian – redaction of the passion, along with South Slavic, East Slavic and Roman Catholic ones.

REGISTER OF THE INVESTITURES, VOWS AND
CONSECRATIONS OF THE BENEDICTINE NUNS IN
VILNIUS AT THE END OF THE 17TH CENTURY. ABOUT
THE NEED TO CONTINUE PROSOPOGRAPHIC
RESEARCH

RAFAŁ WITKOWSKI

This is the edition of the register (“Anniwersarz”) of the investitures, vows and consecrations of the Benedictine nuns in Vilnius covering the years 1682–1704 (basically the administration of abbess Franciszka Gałęcka), stored

SUMMARIES

in the Manuscript Department (F. 3–243) of the Vilnius University Library. Its information about the Vilnius Benedictine Sisters supplement and correct the information provided in Małgorzata Borkowska's OSB dictionary (*Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*, vol. 3: *Wielkie Księstwo Litewskie i ziemie ruskie Korony Polskiej*, Warszawa: Wydawnictwo DIG, 2008). Moreover, this source tells us the complex history of the election of the abbess, presents laudatory verses in her praise, gives information about the consecration of St. Catherine's church that took place in 1703.